

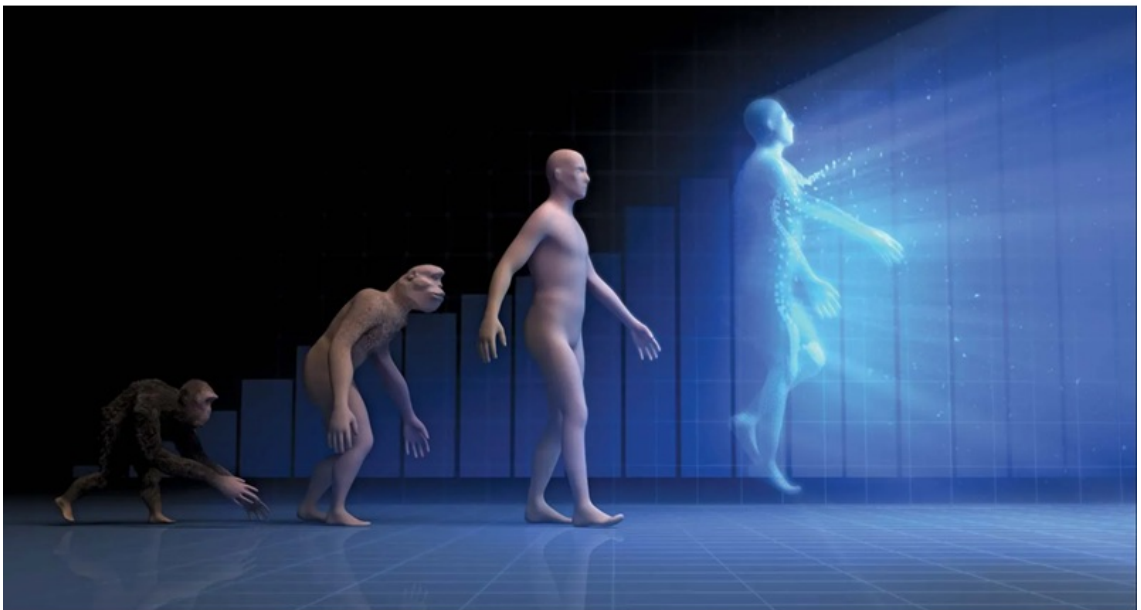
Tương lai của chúng ta “vô thức”?

ISSN: 2734-9195 16:30 06/01/2026

Trong vòng 200 năm tới, sự kết hợp giữa công nghệ sinh học và trí tuệ nhân tạo có thể dẫn đến những đặc điểm về thể chất, tinh thần và tâm lý hoàn toàn thoát ly khỏi khuôn mẫu của loài người.

Trong vòng một hoặc hai thế kỷ tới, rất có thể con người chúng ta sẽ tự nâng cấp mình thành thần thánh và thay đổi những nguyên tắc cơ bản nhất bởi sự tiến hóa của sự sống. Các thần thoại truyền thống miêu tả các vị thần là những đấng quyền năng có thể thiết kế và tạo ra sự sống theo ý muốn của họ. Có lẽ trong hai thế kỷ tới, chúng ta sẽ học được cách thiết kế và chế tạo các dạng sống khác nhau theo ý muốn của mình?

Chúng ta sẽ sử dụng công nghệ sinh học để tạo ra các loại sinh vật hữu cơ mới; chúng ta sẽ sử dụng giao diện não-máy tính trực tiếp để tạo ra người lai máy (những sinh vật kết hợp các bộ phận hữu cơ và vô cơ); và những tiến bộ trong học máy và trí tuệ nhân tạo (AI) thậm chí có thể cho phép chúng ta khởi động việc tạo ra những sinh vật hoàn toàn vô cơ.

Đây sẽ không chỉ là cuộc cách mạng vĩ đại nhất trong lịch sử mà còn là cuộc cách mạng vĩ đại nhất trong sinh học kể từ khi sự sống xuất hiện trên Trái đất.

Trong bốn tỷ năm, sự sống được chi phối bởi các quy luật chọn lọc tự nhiên. Trong suốt những kỷ nguyên đó, dù bạn là virus hay khủng long, bạn đều tiến hóa theo các nguyên tắc của chọn lọc tự nhiên. Ngoài ra, bất kể sự sống mang hình dạng kỳ lạ và dị thường đến đâu, nó vẫn nằm trong phạm vi hữu cơ. Cho dù là cây xương rồng hay cá voi, bạn đều được cấu tạo từ các hợp chất hữu cơ và vẫn tuân theo các định luật hóa học hữu cơ. Tuy nhiên, trong hai thế kỷ tới, khoa học có thể sẽ mở ra kỷ nguyên của sự sống vô cơ được định hình bởi thiết kế thông minh. Không phải thiết kế thông minh của một vị thần nào đó trên mây - mà là thiết kế thông minh của chính chúng ta và thiết kế thông minh của điện toán đám mây.

Trong quá trình này, loài người (*Homo sapiens*) có thể sẽ biến mất. Trong 200 năm nữa, Trái đất có lẽ sẽ bị thống trị bởi những sinh vật khác biệt với chúng ta hơn là chúng ta khác biệt với người Neanderthal (một loài hoặc một phân loài người cổ đại sinh sống tại đại lục Á-Âu cho tới tầm 40.000 năm trước) hay tinh tinh?

Ngày nay, hầu hết các cấu trúc cơ thể chúng ta vẫn chia sẻ với người Neanderthal và tinh tinh về khả năng thể chất và năng lực trí tuệ. Không chỉ bàn tay, mắt và não bộ của chúng ta mang đặc điểm riêng của loài người, mà cả dục vọng, tình yêu, sự giận dữ và các mối liên kết xã hội của chúng ta cũng vậy. Trong vòng 200 năm tới, sự kết hợp giữa công nghệ sinh học và trí tuệ nhân tạo có thể dẫn đến những đặc điểm về thể chất, tinh thần và tâm lý hoàn toàn thoát ly khỏi khuôn mẫu của loài người.

Ví dụ, giao diện não-máy tính có thể dẫn đến sự hình thành các cơ thể phân tán, những sinh vật có các cơ quan trải rộng trong không gian. Một số người tin rằng ý thức có thể tách rời khỏi bất kỳ cấu trúc hữu cơ nào và có thể lướt web trong không gian mạng mà không bị ràng buộc bởi các quy tắc sinh học và vật lý truyền thống.

Mặt khác, chúng ta có thể chứng kiến sự tách rời giữa trí thông minh và ý thức. Trí thông minh là khả năng giải quyết vấn đề. Ý thức là khả năng cảm nhận mọi thứ, chẳng hạn như đau đớn, vui sướng, tình yêu và giận dữ. Ở động vật có vú, hai điều này đi cùng nhau. Động vật có vú giải quyết vấn đề bằng cách cảm nhận mọi thứ. Nhưng máy tính thì rất khác. Cho đến nay, sự phát triển đáng kinh ngạc của trí tuệ máy tính vẫn chưa đi kèm với bất kỳ sự phát triển nào của máy tính có ý thức. Có thể có một số con đường khác nhau dẫn đến siêu trí tuệ, chỉ một số trong đó đi qua được ngưỡng nhận thức. Trong hàng triệu năm, quá trình tiến hóa của động vật có vú đã chậm rãi đi theo con đường nhận thức. Tuy nhiên, sự tiến hóa của các dạng sống vô cơ có thể hoàn toàn bỏ qua những lối

mòn hẹp này, vạch ra một con đường khác và nhanh hơn nhiều để đạt đến siêu trí tuệ.

Chúng ta có thể sẽ sống trong một thế giới bị thống trị bởi những thực thể siêu thông minh nhưng hoàn toàn vô thức.

Tác giả: **Thiên giả Yuval Noah Harari**/Viết dịch: **Sa môn Lê Văn Phước**

Nguồn: britannica.com